

Інструкція з охорони праці про заходи безпеки при поводженні зі службовими собаками на циклі кінології Житомирської академії поліції

1. Загальні положення

1.1. Дана інструкція розроблена відповідно до вимог нормативних актів про охорону праці та обов'язкова до виконання всіма працівниками (поліцейськими та працівниками поліції, які обіймають посади категорії «цивільний персонал») та слухачами, що проходять первинну професійну підготовку та підвищення кваліфікації або з якими проводяться окремі форми службової підготовки (далі – постійний та перемінний склад) Державного закладу професійної (професійно-технічної) освіти зі специфічними умовами навчання «Житомирська академія поліції» (далі – Житомирська академія поліції, заклад) а саме на працівників, що беруть участь у підготовці кінологів зі службовими собаками для використання в діяльності поліції і встановлює основні вимоги охорони праці.

1.2. Крім вимог цієї інструкції, весь постійний та перемінний склад Житомирської академії поліції повинен виконувати вимоги правил внутрішнього трудового розпорядку, посадової або робочої інструкції, інструкцій з охорони праці по основній та суміжних професіях, інструкцій за видами виконуваних робіт і інші нормативні акти з охорони праці.

1.3. Працівники під час прийняття на роботу, і періодично під час роботи, а слухачі і весь перемінний склад перед початком навчання повинні проходити інструктаж, навчання з питань охорони праці та пожежної безпеки, надання першої долікарської допомоги потерпілим від нещасних випадків, а також правил поведінки і дій при виникненні аварійних ситуацій, пожеж, стихійних лих.

1.4. Інструкція з охорони праці є інструкцією за видом робіт і встановлює загальні вимоги безпеки, забезпечення нешкідливих умов праці та встановлює правила поведінки працівника на робочому місці під час підготовки кінологів зі службовими собаками для використання в діяльності поліції в Житомирській академії поліції.

1.5. Під час роботи працівник зобов'язаний дотримуватись вимог цієї Інструкції та інших інструкцій з охорони праці закладу, які стосуються його діяльності.

1.6. До самостійної роботи допускаються особи, які пройшли в закладі вступний інструктаж з питань охорони праці та пожежної безпеки, первинний інструктаж з охорони праці на робочому місці.

1.7. У подальшому працівник проходить повторні інструктажі на робочому місці не рідше одного разу на півріччя.

1.8. Підготовка кінологів зі службовими собаками для використання в діяльності поліції здійснюється у Житомирській академії поліції згідно із затвердженими навчальними програмами та типовими навчально-тематичними планами. Розклад занять складається на кожну навчальну групу в установленій формі.

1.9. Службові собаки розміщуються на території циклу кінології у спеціально обладнаних приміщеннях (вольєрах). У разі відсутності таких приміщень дозволяється тимчасове утримання службових собак за місцем проживання кінологів відповідно до законодавства.

1.10. Для дресирування, тренування, використання та утримання службових собак працівники циклу кінології забезпечуються спеціальним одягом та спорядженням згідно з установленими нормами забезпечення спеціальним одягом (інвентарним майном) фахівців кінологічних підрозділів та відповідно до переліку спорядження для підготовки, тренування та утримання службових собак кінологічних підрозділів і навчальних закладів (установ) поліції.

1.11. Про результати роботи собаки кінологи складають роблять відповідні відмітки у журналі обліку тренувань службового собаки.

1.12. Для дресирування і тренування собак дозволяється використовувати запахові зразки наркотичних засобів та вибухових речовин.

1.13. Для організації дресирування і подальших тренувань спеціальних собак з пошуку наркотичних засобів заклади освіти поліції повинні забезпечуватися необхідними наркотичними засобами і психотропними речовинами.

1.14. Отримання, кількість, зберігання, використання та списання наркотичних засобів, які використовуються під час дресирування і тренування спеціальних собак, призначених для їх пошуку, здійснюється в установленому порядку.

1.15. Цикл кінології при здійсненні підготовки кінологів повинен забезпечуватися навчальними реквізитами для організації дресирування та подальших тренувань службових собак. Навчальні реквізити, а також інші реквізити, необхідні для дресирування та тренування службових собак, закупаються за рахунок бюджетних коштів, передбачених на утримання службових собак, та коштів з інших джерел, не заборонених законодавством.

1.16. Для дресирування і тренування службових собак цикл кінології Житомирської академії забезпечуються навчальними реквізитами найбільш поширених вибухових речовин, вибухових пристроїв, вогнепальної зброї та боєприпасів (набоїв).

2. Вимоги безпеки перед початком занять (дресирувань і тренування службових собак)

2.1. Перед відрядженням кіолога на навчання здійснюється

ветеринарний огляд закріпленого за ним собаки і заповнюється облікова картка службового собаки.

Відповідно до Порядку видачі ветеринарних документів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2013 року № 857, оформлюються міжнародні ветеринарні сертифікати, ветеринарні свідоцтва, ветеринарні довідки, що видаються кінологу для перевезення собаки на транспорті, які після прибуття на місце здаються до навчального закладу.

При транспортуванні службових собак забороняється розміщувати їх у не обладнаних для цього багажниках автомобілів і багажних відсіках автобусів, а також залишати службових собак у салонах із закритими вікнами.

Перевозити дозволяється лише клінічно здорових собак, які вакциновані проти сказу не більше ніж за 12 місяців і не менше ніж за 30 днів до виїзду та мають відповідні ветеринарні документи

Один супроводжуючий може перевозити не більше двох собак, крім випадків, за яких тварини перебувають в клітках.

Супроводжуючий собак повинен мати при собі проїзні документи, у тому числі ветеринарно-санітарні паспорти та ветеринарні документи про стан здоров'я собак, що перевозяться, а також про відсутність заразних хвороб собак у місцях вивезення.

Під час перевезення супроводжуючий повинен ужити всіх заходів для забезпечення безпеки людей і службового(их) собаки (собак).

Перед перевезенням службового(их) собаку (собак) слід ретельно вичесати і вигуляти. Супроводжуючий під час перевезення повинен мати при собі посуд для годування і напування службового собаки, питну воду, необхідну кількість сухого корму, а також обладнання, щоб проводити прибирання за службовим собакою в разі потреби. Змішана годівля собаки при перевезенні заборонена.

В умовах транспортування, перебування в дорозі понад 12 год., за тривалих відряджень і під час виконання інших службових завдань з відривом від місця дислокації підрозділу годування службових собак проводиться повноцінними сухими кормами (за нормами виробника) або іншими продуктами за встановленими нормами за рахунок сторони, що відряджає.

Під час переїзду за можливості службових собак слід вигулювати. Після тривалого перевезення службовим собакам надається час для відпочинку близько 12 годин.

2.2. У разі втечі або загибелі службового собаки під час перевезення супроводжуючий зобов'язаний скласти акт, який має бути засвідчений підписами відповідальних осіб станції (вокзалу, аеропорту, порту тощо). Про втечу службового собаки подається заява до найближчого органу поліції із зазначенням його клички і прикмет, а також адреси власника. Висновок службового розслідування з відповідними первинними документами передається до фінансового підрозділу для подальшого відображення в бухгалтерському обліку.

2.3. Перед початком проведення занять необхідно оглянути приміщення (територію), де буде проводитись дресирування собак та візуально перевірити

справність електропроводки, обладнання, пристосувань та інвентарю, системи вентиляції, відсутність сторонніх, гострих предметів тощо.

2.4. Здійснення профілактичних, діагностичних, лікувальних та інших санітарно-ветеринарних заходів покладається на спеціалістів ветеринарної медицини, загальний контроль - на керівників підрозділу. Під час щоденного огляду службових собак звертається увага на їх загальний стан, вгодованість, шерстний покрив, одночасно контролюється ветеринарно-санітарний стан місць розміщення та прилеглої території.

2.5. Карантинні заходи проводяться протягом 21 доби відносно собак, які прибули до підрозділу або повернулися з кінологом після тривалої відсутності та потребують ізолюваного утримання і щоденного ветеринарного огляду з термометрією. У зазначений період на території циклу кінології закладу з дозволу спеціаліста ветеринарної медицини допускається проведення занять із собаками.

2.6. Собака з ознаками інфекційної хвороби негайно поміщається в ізолятор, а місце, де він знаходився, невідкладно піддається дезінфекції.

2.7. Забороняється використовувати службових собак не за призначенням, непідготовлених, які втратили свої службові якості або хворі.

3. Вимоги безпеки при поводженні зі службовими собаками на циклі кінології закладу, під час занять (тренувань) та догляду за ними

3.1. Собаки розміщуються у вольєрах з урахуванням статі, віку та особливостей поведінки. Поруч розміщуються собаки різностатеві, різної поведінки та віку. Суки, що пустують, повинні утримуватись (за можливості) подалі від плідників.

3.2. У вольєрах службові собаки утримуються без нашийників, повідків і намордників.

3.3. Переміщення собак з одного вольєра до іншого, а також розміщення нових собак проводяться за вказівкою начальника циклу кінології Житомирської академії поліції або спеціаліста ветеринарної медицини і лише після ретельної механічної обробки, очищення та дезінфекції вольєра.

3.4. Важливою умовою збереження працездатності собак є правильне їх утримання та обслуговування, що передбачає:

- огляд собак для визначення стану їх здоров'я;

- вигулювання;

- чищення;

- годування;

- прибирання місць утримання собак;

- прибирання прилеглої до місць утримання собак території;

- проведення занять із собаками;

3.5. За кожним собакою закріплюється один комплект спецпорядження і предметів догляду. Спецпорядження зберігається в ящиках, що кріпляться в кожній кабіні.

3.6. Правила утримання:

- на територію циклу кінології забороняється вхід сторонніх осіб без

дозволу начальника закладу або особи, яка його заміщає;

- не дозволяється грубе ставлення до собак;
- собаки в разі захворювання, відмови від корму, у випадку укусів сторонніми собаками або іншими тваринами негайно ізолюються та утримуються окремо під наглядом до кінця карантинного строку, визначеного спеціалістом ветеринарної медицини;
- під час загального вигулу собаки не спускаються з повідків;
- пустуючі суки вигулюються в окремих місцях або в останню чергу;
- хворі собаки вигулюються у спеціально відведеному місці за вказівкою спеціаліста ветеринарної медицини;
- забороняється вихід на заняття з хворими собаками та суками, які пустують.

3.7. Щоденне прибирання приміщень циклу кінології та його території має передбачатись розпорядком дня.

Перед прибиранням усі собаки мають бути виведені з вольєрів та прив'язані таким чином, щоб унеможливити контактування один з одним.

Вольєри та території прибираються кожного дня зранку.

Під час прибирання стіни будки, кабін і місця для вигулу протираються вологою ганчіркою, а дерев'яна підлога після очищення від бруду протирається вогкою тирсою або змивається водою та підмітається. Узимку кабін і місця для вигулу прибираються від снігу і льоду.

Після прибирання все сміття збирається у спеціальні ящики і вивозиться за межі циклу кінології у спеціально відведене для цього місце, де спалюється або закопується.

У холодну пору року як підстилка для службових собак використовується солома, сіно або дрібна пакувальна стружка. При кожному прибиранні підстилка перетрушується, вогка її частина викидається, а повна її заміна робиться через кожні 5-7 днів.

Підстилку одного собаки забороняється використовувати для іншого.

Кабіни, місця для вигулу і будки в теплу пору року не менше двох разів на місяць необхідно мити гарячою водою і просувати. Кабіни повинні провітрюватися кожного дня.

Для профілактики заразних захворювань, що характерні для теплої пори року, не менше одного разу на місяць під наглядом спеціаліста ветеринарної медицини проводиться дезінфекція приміщень, у яких утримуються собаки.

Цикл кінології для прибирання приміщень забезпечуються відповідним інвентарем.

3.8. Чистка собак здійснюється у спеціально відведеному місці щодня, а також у всіх випадках забруднення шерсті. Перед чисткою проводиться огляд собаки на ознаки захворювання.

Купання службових собак у відкритих водоймах допускається лише влітку з дотриманням правил поведінки на воді. У спеку собак дозволяється купати у водоймах щодня. Під час купання повідок і намордник із собаки знімають. Тривалість купання залежить від фізичного стану собаки.

Для більш повного очищення шкіри і шерсті собак від бруду, жиру та

лупи рекомендується їх мити з використанням мильного розчину або зоошампунів. Миття здійснюється в міру потреби, у зимовий час - лише у спеціально пристосованому для цього приміщенні, у якому собака перебуває доти, доки повністю не просохне. Після миття собаку протирають чистою ганчіркою.

Не дозволяється купання і миття собаки відразу після годування, роботи і тренування.

3.9. Годування службових собак (цуценят) здійснюється згідно з затвердженими законодавством нормами.

3.10. Правила годування:

- для годування собак використовується сухий корм класу «преміум» або «супер-преміум»;

- забороняється годувати службових собак залишками їжі з громадських пунктів харчування;

- контроль за годуванням собак покладається на спеціаліста ветеринарної медицини;

- спеціаліст ветеринарної медицини визначає кількість корму та дієтичне харчування індивідуально для кожного службового собаки;

- корм необхідно давати собакам в ретельно вимитих індивідуальних пронумерованих бачках;

- не допускається використання залишеного в бачках корму для згодовування іншим собакам;

- про випадки відмови собаки від корму доповідають спеціалісту ветеринарної медицини;

- у теплу пору року службові собаки постійно мають забезпечуватися бачками зі свіжою водою.

- годування проводиться 1 чи 2 рази на добу. Кількість годувань змінюється за приписом спеціаліста ветеринарної медицини залежно від пори року, а також росту, ваги собаки та його службової діяльності.

- годування службових собак проводиться за 2 год. до занять або через 2 год. після них. Корм та вода службовим собакам подається лише із закріпленого за ними посуду, який нумерується і зберігається в осередках стелажів за таким самим номером.

- після годування собак бачки миють гарячою водою і ставлять на спеціально обладнані стелажі.

3.11. З метою запобігання захворюванню службових собак забороняється утримання на циклі кінології Житомирської академії поліції собак, які не належать до підрозділів поліції і щодо яких не укладено договори про їх використання у службовій діяльності, а також надання кінологічних послуг населенню без необхідних договорів та дозволів.

3.12. Узимку для запобігання обмороженню, застуди і загибелі службових собак слід уникати пересування з ними на відкритих автомобілях, в умовах низьких температур тощо.

При температурі вище +30 і нижче -20 оС тривалість роботи собак на вулиці не повинна перевищувати 4 години. Під час роботи собак у таких

умовах щогодини необхідно робити перерви на 10-15 хв., під час яких службового собаку необхідно забезпечити водою або розтерти мочку носа. Кінолог повинен тримати собаку у полі зору. У підвалах та неосвітлених приміщеннях кінолог керує роботою собаки голосом без візуального контакту.

3.13. Забороняється перебувати зі службовими собаками без намордника в місцях з масовим скупченням людей, у потягах, передавати собак іншим особам та залишати їх без нагляду під час занять.

Заборонено використовувати службових собак у публічних місцях та навчальних закладах, якщо від цього можуть постраждати сторонні особи.

3.14. Правила особистої гігієни та заходи безпеки під час поводження із службовими собаками

1. Під час поводження із собаками постійний та перемінний склад Житомирської академії поліції має бути обережним та дотримуватися правил особистої гігієни:

- 1) завжди бути у спецодязі (комбінезоні або халаті), який необхідно ретельно чистити, прати та зберігати у визначеному місці;
- 2) не дозволяти собаці лизати руки та обличчя;
- 3) не давати корм і воду собаці з особистого посуду;
- 4) не використовувати предмети свого побуту (гребінець, носова хустинка тощо) для догляду за собакою;
- 5) не їсти, не пити воду і не курити під час догляду за собакою, її підготовки та використання;
- 6) кожного разу після закінчення роботи з догляду, підготовки та використання собаки обов'язково мити руки з милом;
- 7) не допускати контакту службових собак з іншими тваринами;
- 8) періодично з метою профілактики або за показаннями спеціаліста ветеринарної медицини проводити дезінфекцію місць утримання собак;
- 9) спеціальне спорядження, інвентар і предмети догляду за собаками тримати в чистоті, провітрювати і регулярно піддавати механічному очищенню, обмиванню та дезінфекції;
- 10) щодня ретельно оглядати собак, а у разі виявлення в них ознак хвороби негайно доповісти безпосередньому начальнику, поінформувати спеціаліста ветеринарної медицини та діяти за його рекомендаціями;

11) своєчасно виконувати визначені спеціалістами ветеринарної медицини профілактичні (щорічні щеплення від сказу, дегельмінтизація тощо) та запобіжні заходи з метою запобігання інфекційним та інвазійним захворюванням, які можуть передаватися від тварин людині;

12) у разі укусів собакою людини рану необхідно промити перекисом водню (розчином перманганату калію), обробити йодом і накласти пов'язку.

3.15. Під час утримання, занять (тренувань), догляду, годування та виховання службових собак постійний та перемінний склад закладу повинен дотримуватися таких правил:

- 1) заборонити стороннім особам заходити та перебувати на території циклу кінології;
- 2) ворота та хвіртки кінологічного підрозділу, двері вольєрів повинні бути постійно зачинені на засув, у тому числі й під час роботи кінолога у вольєрі;
- 3) тимчасове утримання собак на прив'язі проводити на справному спеціальному спорядженні, яке має бути правильно підібрано та підігнано;
- 4) під час чищення, годування та прогулянки собак, прибирання приміщень (місць), у яких вони розміщуються, використовувати лише справний інвентар;
- 5) під час руху за межами місць утримання собака повинен бути поруч з кінологом на короткому повідку або без нього (якщо собака до цього підготовлений) і у наморднику;
- 6) виховання собак проводити лише у відведених для цього місцях, не допускати контакту з іншими собаками, особливо бродячими;
- 7) під час чищення собак прив'язувати їх на справний ланцюг;
- 8) не дражнити собак під час їх догляду, годування та виховання.

3.16. Під час підготовки службових собак необхідно дотримуватися таких вимог:

- 1) знати та постійно вживати застережних заходів під час поводження із собаками на заняттях;
- 2) кожне заняття з дресирування або тренування собак розпочинати лише після необхідної підготовки та інструктажу всіх осіб, які залучаються до занять, щодо дій та правил поводження із собаками;

3) постійно спостерігати за поведінкою собаки та своєчасно запобігати його небажаним діям;

4) під час занять у складі групи кінологів із собаками з урахуванням особливостей поведінки останніх дотримуватися необхідних інтервалів та дистанції (у строю на місці - не ближче 1-2 кроків, у русі - 3-4 кроки, під час прогулянки собак - не ближче 15 кроків);

5) своєчасно стримувати агресивну реакцію собаки на людей і тварин, постійно слідкувати за поведінкою собаки і своєчасно запобігати його небажаним діям;

6) перед пуском собак на перешкоди необхідно впевнитися у їх справності і відсутності на землі гострих предметів;

7) ласощі для собаки слід тримати на долоні, а не пальцями, щоб собака випадково не травмував руку, беручи ласощі;

8) у місцях занять прив'язувати собак на справні ланцюги, відстань між якими має бути не менше 6-8 м;

9) з метою уникнення теплового або сонячного удару на собак у спеку надягати налобники і не тримати їх тривалий час у намордниках;

10) перед виходом на заняття надягати на собаку лише справне й підігнане за розміром спеціальне спорядження;

11) під час дресирування собак щодо навичок захисту помічник (фігурант) повинен бути у справному та надійно застебнутому (зав'язаному) захисному дресирувальному одязі, інструктор і помічник повинні дотримуватися запобіжних заходів з метою уникнення травмування;

12) у випадку виникнення бійки між собаками кінологи повинні сміливо і рішуче взяти собак за нашийники і скручувати їх так, щоб удушливим прийомом примусити собак розійтися. Категорично забороняється бити собак, розтягувати їх у різні сторони, хапати за горло;

13) не виробляти у закріплених службових собак небажаних умовних рефлексів (не створювати відповідних умов для їх вироблення), що може призвести в майбутньому до травмування персоналу і собаки;

14) не допускати контакту службових собак з іншими собаками, особливо бродячими.

3.17. При дресируванні забороняється пускати собаку на затримання, якщо в цей момент між собакою і помічником перебувають сторонні особи.

3.18. Про кожний випадок тілесних ушкоджень, завданих собакою, у тому числі й незначних, необхідно негайно доповідати безпосередньому начальнику та повідомляти службу охорони здоров'я для вжиття заходів щодо запобігання зараженню правцем, сказом тощо.

3.19. У разі виявлення у службових собак підвищеної агресивності, температури тіла, вогнищевого випадіння шерсті та інших ознак інфекційних захворювань, які можуть бути заразні для людини (сказ, стригучий лишай, інвазійні захворювання тощо), собак негайно ізолюють від здорових та повідомляють начальника закладу і регіональні державні установи ветеринарної медицини.

Особи, призначені для догляду за ізольованими собаками, забезпечуються необхідним спецодягом та інвентарем, перебувають під наглядом спеціаліста ветеринарної медицини, а після догляду за ізольованими собаками зобов'язані ретельно мити й дезінфікувати руки та взуття.

3.20. У разі втрати (загибелі, крадіжки, утечі) службового собаки, його захворювання чи травмування через невиконання відповідних заходів безпеки, неналежне утримання, годування або напування, що призвело до списання службового собаки, а також у разі закупівлі явно не придатного до дресирування або використання в племінній справі собаки призначається службове розслідування. Винних посадових осіб притягають до адміністративної відповідальності. Нарахування матеріальних збитків проводиться відповідно до законодавства України.

Кінологи, винні у втраті або списанні їх власних собак, до матеріальної відповідальності не притягаються.

4. Вимоги безпеки після закінчення занять

4.1. Після закінчення занять кінолог повинен привести робоче місце в порядок, прибрати у відведені місця робочий інвентар, спеціальне спорядження тощо.

4.2. Зняти спецодяг, у разі його забруднення очистити чи випрати, після чого покласти у шафу.

4.3. Вимити теплою водою з милом руки та обличчя. Якщо є можливість, прийняти душ.

4.4. Доповісти керівнику циклу або особі, яка виконує його обов'язки про всі недоліки, які мали місце під час занять.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. У разі виникнення аварійних ситуацій на території Житомирської академії поліції, викладач, який проводить заняття, зобов'язаний негайно евакуювати всіх присутніх, керуючись схемою евакуації та дотримуючись при цьому спокою і порядку. До аварійних ситуацій відносяться: замикання електропроводки, прорив водопровідних труб, задимлення, поява сторонніх запахів і т. п. Про аварійну ситуацію негайно повідомити керівництво академії, службу охорони праці.

5.2. У разі отримання травми, погіршення самопочуття:

- негайно повідомити керівника занять;
- надати потерпілому домедичну допомогу, повідомити лікаря, а в разі необхідності викликати швидку медичну допомогу за тел. 103.

5.3. У випадку пожежі – викликати пожежну службу за тел. 101.

6. Правила надання першої ветеринарної допомоги службовим собакам

6.1. У разі захворювання службового собаки кінолог, за яким він закріплений, негайно доставляє його до спеціаліста ветеринарної медицини.

Хворого собаку звільняють від несення служби (дресування) і надають йому кваліфіковану ветеринарну допомогу, у разі підозри на заразне захворювання - ізолюють. Годування хворих собак проводиться за вказівкою спеціаліста ветеринарної медицини.

6.2. У випадках тяжкого захворювання або загибелі службового собаки внаслідок порушення вимог безпеки або неправильного його утримання, а також придбання собаки, не придатного для дресування, проводиться службова перевірка і винних осіб притягують в установленому порядку до матеріальної відповідальності.

Основні хвороби службових собак та правила надання першої ветеринарної допомоги

Рана - пошкодження тканин, що супроводжується порушенням шкіри або слизової оболонки, кровотечею і болем. За характером пошкодження розрізняють: різані, рублені, рвані, колоті, вогнепальні рани тощо.

При будь-якому пораненні необхідно зупинити кровотечу, очистити рану від сторонніх предметів, промити кип'яченою водою, змастити йодом, перев'язати бинтом або чистою ганчіркою. При невеликих пораненнях після зупинення кровотечі накладати пов'язку не рекомендується.

Забиття - механічне пошкодження підшкірних тканин без видимого порушення цілісності шкірного покриву. Забиття м'яких тканин характеризується болем, почервонінням, припухлістю, підвищенням температури тіла в місці забиття.

Місце забиття змащується йодом і протягом двох діб до нього прикладається щось холодне (лід або сніг в мішечку, тканина, змочена холодною водою), що замінюється через 3-4 години.

Вивих - зміщення суглобових кінців кісток суглоба. При вивихах рухливість у суглобі порушена, різко виражений біль і припухлість.

Необхідно якомога швидше вправити суглоб і накласти пов'язку, що знерухомлює суглоб. Хворій тварині надається повний спокій на 2 тижні.

Перелом - порушення цілісності кісткової тканини. Найчастіше у собак спостерігають переломи довгих кісток кінцівок і ребер. Основні ознаки перелому кісток: зміщення кінців кісток при прощупуванні, біль, припухлість

тканин і кровотеча, хрустіння кісток при їх переміщенні. При відкритих переломах - розриви м'яких тканин і шкіри, вихід одного з кінців кістки в м'які тканини або назовні.

При переломах з'єднуються кінці зламаної кістки і їй надається правильне положення. На місце перелому накладається шина, щоб знерухомити зламану кістку. Після надання допомоги повідомляється спеціаліст ветеринарної медицини.

Гастроентерит - запалення шлунка та кишечника. Захворівши гастроентеритом, собака стає невеселою, сонною, інколи труситься. На другий або третій день захворювання у неї з'являються пригнічений стан, відсутність апетиту, сильна блювота, пронос і підвищення температури тіла до 40-41 °С.

Собаці необхідно очистити шлунок від харчової маси, для чого їй дають половину склянки розчину кухонної солі (чайну ложку солі розчиняють у склянці води). У перші 2-3 дні встановлюється дієта. Поступово додається свіжа чиста вода, а краще міцний чай. На третій день можна давати вівсяний кисіль, приправлений молоком.

При важких симптомах захворювання необхідно звертатись за допомогою до спеціаліста ветеринарної медицини.

Сказ - заразна хвороба всіх тварин і людей. Збудником сказу є вірус, який міститься у слині хворої тварини. Вірус розповсюджується бродячими собаками, лисицями, вовками, котами. Зараження відбувається через укуси, разом зі слиною вірус потрапляє в рану. Можливе зараження при потраплянні зараженої слини на шкіру і слизові оболонки, якщо на них є подряпини.

Захворівши на сказ, собака стає недовірливою, тікає від людей, на оклик господаря не реагує. Собаці важко пити воду, спостерігається виділення слини, зміна голосу. Після нападу собака намагається втекти. При виявленні у собаки ознак, які викликають підозру, що собака захворів на сказ, потрібно повідомити начальника циклу кінології та регіональну державну ветеринарну установу.

Собаки, які покусали людей або тварин, негайно підлягають огляду спеціалістом ветеринарної медицини і утримуються під наглядом протягом 10-15 діб. Людей, покусаних собакою, негайно направляють до найближчих медичних установ.

Чума собак - гострозаразна хвороба, яка в основному вражає молодих собак. На чуму можуть захворіти собаки й старшого віку, а також коти й дикі тварини.

Збудник хвороби - вірус. Зараження чумою найчастіше відбувається через дихальні шляхи та органи травлення.

Головне джерело зараження - хворі тварини, предмети догляду, годівниці, приміщення і підстилки, де утримуються хворі собаки, а також опосередковано - людина, транспортні засоби.

При чумі спостерігається зменшення апетиту, почервоніння слизових оболонок очей, носа і підвищення температури тіла до 40 °С.

Із ніздрів та очей виділяється спочатку прозора, а потім гнійна речовина. Собака ледь рухається, лягає зі стоном. Може бути кашель, параліч кінцівок.

При виявленні ознак чуми хворі і ті, що підозрюються на захворювання чумою собаки, негайно відділяються від здорових і поміщуються в ізолятор.

За іншими собаками встановлюється нагляд і проводиться їх термометрія вранці і ввечері. Лікування хворих собак повинно бути суворо індивідуальним і проводитись під керівництвом спеціаліста ветеринарної медицини.

Гельмінтоз - глистна хвороба собак, збудниками якої є паразитичні глисти (гельмінти). Більшість глистних хвороб - хронічні, вони виснажують собак і знижують їх працездатність через отруєння організму продуктами життєдіяльності гельмінтів. Деякі глистні хвороби собак є небезпечними для людини.

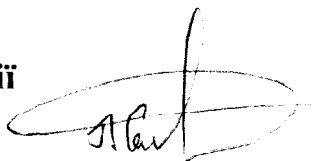
У собак, які захворіли на гельмінтоз, погіршується або псується апетит, вони худнуть, стають в'ялими, з калом виділяються глисти або їх личинки.

При виявленні ознак захворювання негайно повідомляється спеціаліст ветеринарної медицини для проведення лікування. Хвора собака утримується окремо, старанно прибирається і засипається хлорним вапном її кал. Підлога в будці, кабіні, предмети догляду щодня ошпарюються гарячим розчином.

У випадках підозри на виникнення особливо небезпечних інфекційних захворювань службового собаки (сказ, чума тощо) кінолог, за яким він закріплений, негайно доповідає про це начальника циклу кінології та інформує спеціаліста ветеринарної медицини закладу. Хворого собаку звільняють від занять та ізолюють.

Про встановлення інфекційної хвороби у собак спеціаліст ветеринарної медицини негайно повідомляє начальника циклу кінології та державного ветеринарного лікаря міста (району). Спеціаліст ветеринарної медицини розробляє план ліквідації інфекційного захворювання відповідно до вимог ветеринарного законодавства.

**Начальник циклу кінології
Житомирської академії поліції
майор поліції**

Сергій ГАЙДУК

ПОГОДЖЕНО:

**Інженер з охорони праці І-ї категорії
ВЛМТЗ Житомирської академії поліції**

Андрій ЗАГОРУЙКО